

Uisciú/Caomhnú Uisce

Tráth Bliana

Ar feadh na bliana.

Ceangal trasna an churaclaim

OSIE:

Teangacha:

Ealaín:

OSPS:

An Curaclam Neamhfhoirmeálta:

Cuspóir

Foghlaim conas uisce a úsáid go stuama sa gharraí agus conas uisce a bhailiú ar fhearann na scoile.

Dúile beo, feasacht agus cúram imshaoil.

Focail nua/litriú .

Comharthaí a dhéanamh/líníocht/grianghraif.

Saoránacht ghníomhach fhreagrach.

Clár na Scoileanna Glasa, Discover Primary Science.

1
2

Na hacmhainní is gá

Cannaí uisce, deis bailiú uisce (bairille, gabhdán nó bun faoi pháipéar draenála), méadar báistí.

An chúis go gcaomhnaítear uisce?

- Ní féidir an chuid is mó den uisce ar an bpláinéad a úsáid mar gur sáile atá ann nó go bhfuil sé ceaptha i machairí oighir nó i oighearshruthanna.
- Bíonn ár ndíol uisce le fáil againn ionas go mairimid mar gheall ar thimthriall an uisce.
- Tá caighdeán an tsaoil ar an bpláinéad seo againn ceangailte go díreach le neart uisce glan óil saor ó thruailliú a bheith ar fáil againn.
- Tá baol ann don uisce glan ar fud an phláinéid mar táthar ag ídiú an uisce glan de réir a chéile agus ag cur leis an uisce truailithe.
- Is den riachtanas go laghdófaí ar an méid uisce a úsáidtear ar mhaithe leis na glúnta a thiocfaidh inár ndiaidh.

3

Uisciú

- Bíonn uisce de dhíth ar gach planda nó n í fhásann sé. Tiocfaidh an chuid is mó den uisce sin ón mbáisteach más taobh amuigh a fhástar na plandaí.
- I dtús a gcuid fáis, sa seomra ranga, sa teach gloine nó sa tollán, agus le linn an tsamhraidh, beidh gá le breis uisce ag plandaí.
- Cuirtear an t-uisce go cúramach ar an ithir thart ar na plandaí agus ní ar dhuilleoga na bplandaí mar dhéanfadh sin dochar do na plandaí féin (go háirithe nuair is i dtús a gcuid fáis atá siad).
- Cuirtear an t-uisce orthu ar maidin nó amach sa tráthnóna ionas gur lú de a imíonn ina ghal (nuair a bhíonn aimsir the ann).
- Cuirtear móta thart ar na plandaí le cairtpháipéar / páipéar nuachta agus féar bainte nó tuí ionas gur lú uisce a chailltear.

Fás faoi bhia agus ghairneoireacht na hÉireann

Bord Bia
Irish Food Board

Garraíodóireacht Orgánach sa Bhunscoil
Uisciú/Caomhnú Uisce

Uisciú/Caomhnú Uisce ar lean.

Sláinte & Sábháilteacht

Bítear cúramach i ngar do bhairillí uisce; bítear cinnte go gcuirtear claibíní go daingean ar na bairillí. Úsáidtear uirlisí go sábháilte. Nitear na lámha tar éis seisiún garraíodóireachta.

4

Bailiú Uisce

Is féidir dóthain uisce don gharraí a chur ar fáil trína bhailiú de dhíon na scoile, na n-ionad foscaidh, na seideanna agus fiú amháin ó láithreacha spraoi

- Tá umair bailiúcháin uisce ar fáil ón gComhairle Contae.
- Is féidir bairillí a cheannach ón marglann áitiúil, ó ionad garraíodóireachta nó ó shiopa feirmeoireachta.
- Is féidir deiseanna speisialta ceangail a fháil do gháitéir agus do phiopaí anuas nach bhfuil deacair le cur isteach (b'fhéidir go mbeadh na bunailt isteach leo – sa chás nach mbíonn, seiceáiltear an t-ionad garraíodóireachta nó an siopa crua-earraí).
- Iarrtar ar na tuismitheoirí seanghabhdáin bruscair nó dramhaíola a bheadh acu a thabhairt don scoil le huisce a bhailiú iontu, is féidir iad sin a chur faoin bpíopa anuas go díreach.
- Cinntítear go bhfuil córas leagtha amach don uair a chuirfeadh bairillí nó gabhdáin thar maoil.
- Is féidir bairillí nó gabhdáin a chur suas ar bhlocanna agus sconna a fheistiú ionas gur furasta cannaí uisce a líonadh astu.

6

Tionscadail taighde

OSIE – An chúis go bhfuil oiread tábhachta leis an uisce sa gharraí. An chaoi a súnn plandaí uisce as an talamh agus an bhaint atá ag an uisce le fótaisintéis. Timthriall an uisce a imscrúdú, samhail de thimthriall an uisce a shocrú sa seomra ranga.

An Oidhreacht Áitiúil – An bhfuil an ceantar áitiúil ag éirí níos tirime nó níos fliche? Cé mhéad báistí a thiteadh céad bliain ó shin? Cén uair a tosaíodh ar an méid báistí a thiteann a chlárú sna stáisiúin aimsire? Tugtar cuairt ar stáisiún aimsire áitiúil.

Bailiú Uisce – Déantar imscrúdú mar gheall ar uisce a bhailiú le haghaidh leithris agus dabhacha sa scoil.

Ealaín/Cumarsáid – déantar ábhar taispeántais don gharraí nó do chlár fógraí na scoileanna glasa faoi thimthriall an uisce agus an bealach a dtugann na plandaí uisce go dtí na duilleoga. Cuirtear ábhar taispeántais le chéile maidir le bailiú uisce.

7

Foinsí maidir le breis eolais

An t-idirlíon/An leabharlann

An tÚdarás Áitiúil

– An t-Oifigeach Cúrsaí Comhshaoil

ENFO – www.enfo.ie

Tap Tips – www.taptips.ie

askaboutireland – <http://www.askaboutireland.ie>

Wateraid – www.wateraid.org.uk

Discover Primary Science

– www.primaryscience.ie

Green Schools – www.greenschoolsireland.ie

5

Méadar báistí

- Úsáidtear méadar báistí ar fhearann na scoile go dtomhastar an méid báistí a thiteann in aghaidh an lae.
- Déantar comparáid idir spotaí éagsúla thart ar an scoil go bhfaightear amach na háiteanna is mó a bhfuil foscadh.
- Déantar barrachairt maidir leis an mbáistear ar feadh téarma nó ar feadh na bliana.

Fás faoi bhia agus ghairneoireacht na hÉireann

Bord Bia
Irish Food Board

Garraíodóireacht Orgánach sa Bhunscoil
Uisciú/Caomhnú Uisce